

Грабчук О.В., к.н.д.у.,
асистент кафедри права та правоохоронної діяльності
Білошицька Ю.М., здобувач вищої освіти
за спеціальністю «Національна безпека»,
Державний університет «Житомирська політехніка»,
м. Житомир

FATF ЯК СУБ'ЄКТ ПРОТИДІЇ ВІДМИВАННЮ КОШТІВ ТА ФІНАНСУВАННЮ ТЕРОРИЗМУ

FATF як міжнародний орган, який виступає одним з основних суб'єктів протидії легалізації доходів, одержаних незаконним шляхом, вже більше 30 років виконує ключову роль у розвитку та впровадженні міжнародних стандартів щодо боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму.

Ключове значення цієї групи у межах міжнародного співробітництва полягає в тому, що вказані стандарти формуються на основі спільних зусиль всіх можливих учасників світової політики, незалежно від їхнього статусу як традиційних чи нетрадиційних гравців, на всіх рівнях - національному, регіональному та глобальному. Ці стандарти отримують визнання від інших міжнародних організацій і мають універсальний характер [1, с. 11].

Основні характеристики системи протидії відмиванню грошей та фінансуванню тероризму розкриті в Рекомендаціях FATF [2] та охоплюють такі позиції:

- криміналізація відмивання грошей та фінансування тероризму;
- створення систем заморожування, арешту та конфіскації доходів та іншого майна, що мають відношення до відмивання грошей та фінансування тероризму;
- наявність вимог до фінансових/нефінансових інститутів та професій у сфері протидії відмиванню грошей та фінансуванню тероризму;
- установа підрозділу фінансової розвідки;
- створення ефективної системи контролю;
- встановлення каналів внутрішнього та міжнародного співробітництва в напрямі протидії відмиванню грошей та фінансуванню тероризму.

Оцінка ефективності використання Рекомендацій FATF базується на ієрархічному підході до результатів, який включає в себе такі рівні:

мета - проміжні результати - кінцеві результати. Початковим етапом є розуміння ризиків країни та її контексту, включаючи характер і рівень ризиків відмивання коштів і фінансування тероризму, модель економіки країни та фінансового її сектору.

Цей підхід допомагає оцінити, наскільки успішно Рекомендації FATF впроваджуються в країні і як вони впливають на зниження ризику фінансових злочинів. Результати оцінки можуть використовуватися для вдосконалення системи контролю та забезпечення відповідності міжнародним стандартам в галузі протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму.

Оцінку ефективності національних систем протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму можуть проводити:

- FATF;
- регіональні групи на зразок FATF самостійно чи разом із FATF;
- FATF разом із Міжнародним валютним фондом.

Оцінка ефективності, на відміну від технічної оцінки відповідності, є суб'єктивною, оскільки вона залежить від рішень, кваліфікації та інтересів експертів. Незважаючи на важливу роль даних і статистики у процесі оцінки, висновок щодо рівня ефективності базується на якісних аспектах і враховує контекст конкретної юрисдикції. Такий аналіз інформації дозволяє прийти до висновку, чи національна система досягає необхідних результатів в конкретній ситуації.

В свою чергу, FATF визнає прямий зв'язок ефективності з рівнем технічної відповідності Рекомендаціям FATF: що нижчий рейтинг технічної відповідності, то менш ефективна система протидії відмиванню грошей та фінансуванню тероризму. Проте високий рейтинг технічної відповідності не гарантує ефективності даної системи. У виняткових випадках за низького рівня технічної відповідності відзначається певний рівень ефективності внаслідок специфічної ситуації країни, включаючи низькі ризики чи інші структурні чи матеріальні чинники; особливостей законодавства та інститутів країни; застосування компенсуючих заходів у сфері протидії відмиванню грошей та фінансуванню тероризму, що не вимагаються Рекомендаціями FATF [3].

Отже, FATF є важливим учасником міжнародної боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму та сприяє створенню глобальних стандартів та стратегій для забезпечення фінансової стабільності та безпеки країн.

Список використаних джерел

1. Грабчук І.Л., Кукель Г.С., Мазур В.Г. Участь FATF в міжнародно-правовому регулюванні протидії фінансуванню тероризму: оцінка можливостей для України. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Економіка і менеджмент». 2022. № 52. С. 10-15. <https://doi.org/10.32841/2413-2675/2022-52-2>

2. International standards on combating money laundering and the financing of terrorism & proliferation. The FATF Recommendations. URL: [http:// www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF_Recommendations.pdf](http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF_Recommendations.pdf)

3. Methodology for assessing technical compliance with the FATF Recommendations and the effectiveness of AML/CFT systems. URL: [http:// www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/methodology/FATF%20Methodology%202022%20Feb%202013.pdf](http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/methodology/FATF%20Methodology%202022%20Feb%202013.pdf)